

Det er ingen skam å snu

- På ski over Hardangervidda i Norge med Jens Ulrik i påsken 1974.

- "Sørg for te; så laver jeg madpakker!" Jens Ulrik gik hen mod køkkenlugen for at få fyldt termokanderne. Jeg gik tilbage til morgenbuffeten.

Jeg så tænksomt på den kraftige snefygning uden for vinduet, mens jeg smurte fire stakke klapsammen-madder. Mørk myseost, skinke og skæreost, hårdkogte æg og Nutella.

I skistalden nede i kælderen skrabede vi den røde skismøring fra gårsdagens varme vejr af skiene. Det var en god hjælp med de arbejdsbænke og gasblus, som stod til gæsternes rådighed. På de rene ski gav vi grøn bundsmøring og blå topsmøring. Termometeret viste skivenlige fem graders frost udenfor.

Vi stillede ski og stave ud, så de kunne blive kolde, før vi skulle gå af sted på dem.

- "Det er da ellers koldt herude". Hans stemme forsvandt næsten i blæsten.

- "Så er det i dag, at vi skal have brillerne på - og hætten op," råbte jeg tilbage.

Indenfor fandt vi slalombrillerne frem. Vindbukserne kom også ud af rygsækkene, og vi pakkede termokander og madpakker ned mellem poserne med reservetøj.

Da vi meldte fra i receptionen, lignede vi to astronauter.

Netop som vi stod klar med sækkene på ryggen og de kolde fingre omkring stavene, kom fire unge nordmænd strygende forbi hytten. To gutter og to jenter på ski omkring en vel-læsset hundeslæde, hvor de havde monteret et mindre sejl.

Vi råbte grinende til hinanden. "Piece of cake! Nå, skal vi gå?"

Da vi gik omkring husets hjørne, kom vinden med fuld styrke fra venstre. Jeg tabte næsten vejret; men Jens Ulrik var allerede et godt stykke foran mig. Løjpen lå som en lang forhøjning i terrænet, sammenkørt og frosset fra de foregående dage. Den lå højere end omgivelserne, fordi den løse sne på siderne var blæst væk. Jeg måtte støtte med stavene et godt stykke ud fra kroppen - og kæmpe mig frem.

- "Søren!" råbte Jens Ulrik Jeg kiggede op. Han lå en meter ude til højre og var ved at rulle overkrop og rygsæk ind over skiene, så han kunne komme på benene igen.

- "Øh, tør vi det her?" råbte han.

Min ene ski gled ned af løjpen, men det lykkedes mig at blive stående. Jeg råbte tilbage:

- "Nej, otte timer i det her vejr ... og så kan jeg ikke engang se løjpeskiltene".

'Det er ingen skam å snu!' Den norske fjeldregel blinkede på min indre nethinde.

- "Vi vender om!" råbte jeg.

Vi var ikke nået længere end godt halvtreds meter fra kælder døren. Pinligt.

I receptionen lyste lettelsen ud af receptionistens øjne. Måske var der tilmed en smule anerkendelse?

Vi tog al udstyret af igen og satte det i garderoben. Og så gik vi tilbage til morgenbuffetens lune retter.

Resten af dagen spillede vi to-mandsbridge og spiste klapsammen-madderne. Vi flottede os med varm sjokolade for vores sparsomme SU-penge.

- "Var vi pivede? Eller fornuftige?"

- "Øhhh, tjah, ... Men i det mindste var vi ikke dumdristige."

Efter aftensmaden gik vi med alt vores udstyr ud til den snehule, vi havde tilbragt natten i.

Vi havde endnu kompasretningen op mod fjeldsiden sydvest for hytten. Efter en del søgen fandt vi frem til det bulede område lige uden for vores snehule. Vi gravede indgangstunnelen fri og placerede skiene solidt uden for hullet.

Dagen forinden havde vi været heldige at finde en tyk snefane. Hulen var blevet fin med en hævet hylde med plads til os begge. Det hårde gravearbejde havde gjort os våde af sved på kroppen. Og handskerne og støvlerne var våde af at rode rundt i sneen. Men i dag var vi dejligt tørre.

Ved skæret fra et stearinlys lå vi i soveposerne og filosoferede over vores tur som nybegyndere på tværs af Hardangervidda. Det var først i toget op gennem Sydnorge, at vi havde læst om snehuler i en overlevelsesbrochure. Og det var rent held, at stationsforstanderen havde haft en gammel skovl, som vi kunne låne.

Den foregående vinter havde jeg overnattet i en utæt lade i Vercors-området i Sydfrankrig på en todages langrendstur med et større hold franskmænd. Vi havde frosset gudsjammerligt, selv om vi havde lagt os tæt sammen i vores soveposer. Snehulen var bestemt varmere; ordentligt lavet er den jo nul grader.

På vores Hardanger-tur eksperimenterede jeg og Jens Ulrik også med at overnatte i telt, i forskellige typer snehuler og i en selvbetjent hytte. Vi lærte at lave en snehule med godt to timers hårdt arbejde og at gå i soveposen med svedigt tøj og drivvåde sokker. Det blev min egentlige indvielse til vinterfjeldet, og jeg fik min første fornemmelse for begrebet 'kalukuleret risiko'.

Senere har jeg taget min kone Lise og vores to små drenge ud fra et skihotels varme aftenhygge til en snehule, som vi havde gravet i dagens løb to kilometer fra hotellet. Værten var heldigvis glad for at låne os nogle rensdyrskind.

Da jeg var halvtreds, tog jeg med Lises to brødre og vores samlede flok af store drenge på en ekspedition til J.A.D. Jensens Nunatakker på Grønlands Indlandsis. Ca 9 dages slid for at få bagagen op til bræen, og 2 dage ned igen, samt ni dage på selv indlandsisen.

Vi trak pulke efter os og overnattede i telte. Vejret var med os, og vi indeblæste kun én dag. Turen gik uden alvorlige problemer, hvilket delvist skyldtes, at vi var så langt henne på sommeren, at sneen var smeltet, så for det meste kunne se spalterne. Men det var også afgørende, at vi alle over de foregående to år havde været på et bræklatringskursus (sjovt nok på Hardangerbræen), lært at tage os i agt for bræspalter, trænet førstehjælp og gennemført en lang fjeldtur med pulke i hård vinterkulde i Norge.

De unge havde også fået en vigtig læring. De havde nu lært at hjælpe hinanden - og os gamle - op af spalter, og de var i det hele taget blevet 'voksne', så de fremover kunne stå på egne ski-ben uden deres fædre.

Jeg har aldrig glemt læringsprocessen på Hardangervidda.

Efterskrift

Kære læser!

Denne novelle er skrevet af mig i maj 2021 ifm Skriveværkstedets kursus "Fortæl dit liv. Sådan skriver du dine erindringer." Skrevet som øvelse i genren 'Fortælling'.

Jeg har skrevet den tro mod lærerens grundsætning: "Skriv ikke alt, hvad du kan huske, men hvad du ikke kan glemme."

Søren M. Borch